

Μάθημα 1^ο

ΑΛΦΑΒΗΤΟ ALFABETO

☑ Στην Εσπεράντο κάθε γράμμα έχει μία και μόνη προφορά που την διατηρεί πάντα αμετάβλητη, ανεξάρτητα από την θέση του στην λέξη.

☑ Η Εσπεράντο είναι γλώσσα φωνητική. Σε κάθε φθόγγο αντιστοιχεί ένα, πάντα το ίδιο, γράμμα. Έτσι κάθε λέξη διαβάζεται όπως γράφεται. Οι δύο αυτές αρχές αποτελούν βασικό στοιχείο της διεθνικότητας και της ευκολίας της Εσπεράντο.

☑ Το αλφάβητο της Εσπεράντο περιλαμβάνει 28 γράμματα. Τα γράμματα αυτά χωρίζονται σε::

5 φωνήεντα (vokaloj): **a, e, i, o, u**

1 ημιφωνήεν (duonvokalo): **ŭ**

22 σύμφωνα (konsonantoj): **b, c, ĉ, d, f, g, ĝ, h, ĥ, j, ĵ, k, l, m, n, p, r, s, ŝ, t, v, z**

Το αλφάβητο αναλυτικά:

A, a	όπως το ελληνικό α ami (άμι) = αγαπώ, patro (πάτρο) = πατέρας
B, b	όπως προφέρεται στα Ελληνικά το σύμπλεγμα «μπ» στην αρχή μιας λέξης babili (μπαμπίλι) = φλυαρώ
C, c	όπως προφέρεται στα Ελληνικά το σύμπλεγμα «τσ» (τσιμπώ, τσίπουρο, τσόχα) civilizacio (τσιβιλιζατσίο) = πολιτισμός
Ĉ, ĉ	δασύ, ιδιαίτερα παχύ «τσ» όπως το αγγλικό σύμπλεγμα ch (chair) ĉambro (τσάμπρο) = δωμάτιο
D, d	όπως προφέρεται στα Ελληνικά το σύμπλεγμα «ντ» στην αρχή μιας λέξης (ντόνω, ντόμινο, νταμάρι) disko (ντίσκο) = δίσκος
E, e	όπως το ελληνικό ε papero (παπέρο) = χαρτί
F, f	όπως το ελληνικό φ fanfaroni (φανφαρόνι) = καυχιέμαι

G, g	<p>όπως προφέρεται στα Ελληνικά το σύμπλεγμα «γκ» στην αρχή μιας λέξης (γκάζι, γκαβός, γκρεμός)</p> <p>geologo (γκεολόγο) = γεωλόγος</p>
Ĝ, ĝ	<p>όπως προφέρεται στα Ελληνικά το σύμπλεγμα «τζ» (τζάμι, τζάκι, τζιτζίκι), αλλά πολύ παχύ όπως στα αγγλικά το γράμμα g στις λέξεις gentleman, George)</p> <p>ĝentila (τζεντίλα) = ευγενικός, -ή, -ό</p>
H, h	<p>σαν μόλις προφερόμενο, μόλις διακρινόμενο ελληνικό χ, όπως προφέρεται το αγγλικό h στις λέξεις home, how</p> <p>horo (χόρο) = ώρα</p>
Ĥ, ĥ	<p>όπως το ελληνικό χ</p> <p>ĥolero (χολέρο) = χολέρα</p>
I, i	<p>όπως το ελληνικό ι</p> <p>ironio (ιρονίο) = ειρωνεία</p>
J, j	<p>όπως προφέρεται στα Ελληνικά η συλλαβή «γι»</p> <p>jaro (γiάρο) = έτος, juna (γιούνα) = νέος, -α, -ο, jes (γιες) = ναι</p>
Ĵ, ĵ	<p>όπως προφέρεται στα Ελληνικά το γράμμα ζ, αλλά πολύ παχύ</p> <p>όπως το γαλλικό γράμμα j (jour, Jean)</p> <p>ĵurnalo (ζουρνάλο) = εφημερίδα</p>
K, k	<p>όπως το ελληνικό κ</p> <p>krokodilo (κροκοντίλο) = κροκόδειλος</p>
L, l	<p>όπως το ελληνικό λ</p> <p>lilio (λιλίο) = κρίνος</p>
M, m	<p>όπως το ελληνικό μ</p> <p>mamuto (μαμούτο) = μαμούθ</p>
N, n	<p>όπως το ελληνικό ν</p> <p>nano (νάνο) = νάνος</p>
O, o	<p>όπως το ελληνικό ο</p> <p>oazo (οάζο) = όαση</p>
P, p	<p>όπως το ελληνικό π</p> <p>panoplio (πανοπλίο) = πανοπλία</p>
R, r	<p>όπως το ελληνικό ρ</p> <p>rara (ράρα) = σπάνιος, -α, -ο</p>
S, s	<p>όπως το ελληνικό σ</p> <p>sarkasmo (σαρκάσμο) = σαρκασμός</p>
Ŝ, ŝ	<p>όπως προφέρεται το ελληνικό σ, αλλά πού παχύ όπως το γαλλικό σύμπλεγμα ch (chemin, chemise) ή το αγγλικό σύμπλεγμα sh (she, shop)</p> <p>ŝoforo (σοφόρο) = οδηγός αυτοκινήτου</p>
T, t	<p>όπως το ελληνικό τ</p> <p>teatro (τεάτρο) = θέατρο</p>
U, u	<p>όπως προφέρεται στα Ελληνικά η διφθογγος ου</p> <p>unua (ουνούα) = πρώτος, -η, -ο</p>

Ŭ, ŭ	όπως προφέρεται στα Ελληνικά η δίφθογγος ου Eŭropo (ευρώπο) = Ευρώπη
V, v	όπως το ελληνικό β vivi (βίβι) = ζω
Z, z	όπως το ελληνικό ζ zono (ζόνο) = ζώνη

☑ Τα ονόματα των γραμμάτων της Εσπεράντο είναι:

a, bo, co, ĉo do, e, fo, go, ĝo, ho, ĥo, i, jo, ĵo, ko, lo, mo, no, o, po, ro, so, ŝo, to u, ŭo, vo, zo

☑ Κεφαλαίο γράμμα χρησιμοποιείται μόνο στην αρχή μιας φράσης ή ενός κυρίου ονόματος (προσωπικού, οικογενειακού, χώρας, πόλης, ποταμού κ.λπ.)

☑ Κάθε φωνήεν μόνο του ή με το/τα σύμφωνο/α που το συνοδεύει/ουν, σχηματίζει μία συλλαβή
stelo (στέλο) = αστέρι **ste-lo**
tablo (τάμπλο) = τραπέζι **ta-blo**
balai (μπαλάι) = σκουπίζω **ba-la-i**
piedo (πιέντο) = πόδι **pi-e-do**

☑ Το ημιφωνήεν ŭ δεν αποτελεί ούτε σχηματίζει μόνο του συλλαβή όπως τα φωνήεντα. Σε σχέση πάντα με ένα από τα φωνήεντα a, e, o, που πάντα το ακολουθεί, σχηματίζει τις συλλαβές (διφθόγγους) aŭ = άου, eŭ = έου, oŭ = όου
Έτσι:

- laŭdi (λάουντι) = επαινώ (**laŭ-di**)
- aŭtonoma (αουτονόμα) = αυτόνομος, -η, -ο (**aŭ-to-no-ma**)
- eŭtanazio (ευτανάζιο) = ευθανασία (**eŭ-ta-na-zi-o**)
- pseŭdonimo (ψεουντονίμο) = ψευδώνυμο (**pseŭ-do-ni-mo**)
- roŭpo (ρόουπο) = πρύμνη (**roŭ-po**)

☑ Το σύμφωνο j παίζει και αυτό ρόλο ημιφωνήεντος μόνο όταν βρίσκεται πίσω από ένα φωνήεν. Τότε και αυτό σχηματίζει μία συλλαβή (δίφθογγο) με το φωνήεν που προηγείται και ακούγεται σαν ι

- ajlo (άιλο) = σκόρδο (**aj-lo**)
- sojlo (σόιλο) = κατώφλι (**soj-lo**)
- homoj (χόμοϊ) = άνθρωποι (**ho-moj**)
- hejmo (χέιμο) = κατοικία (**hej-mo**)
- bonaj (μπόναϊ) = καλοί, -ές, -ά (**bo-naj**)

Όταν όμως το j βρίσκεται ανάμεσα σε δύο φωνήεντα τότε λειτουργεί ως σύμφωνο και ακούγεται «γι»

- boji (μπόγι) = γαυγίζω (**bo-ji**)

- fojo (φόγιο) = φορά (fo-jo)
- kajero (καγιέρο) = τετράδιο (ka-je-ro)

ΤΟΝΙΣΜΟΣ AKCENTO

☑ Όλες οι λέξεις στην Εσπεράντο τονίζονται στην παραλήγουσα.

- koro = κόρο (καρδιά)
- paroli = παρόλι (μιλώ)
- telefono = τελεφόνο (τηλέφωνο)
- ceremonio = τσερεμονίο (τελετή)
- paralelogramo = παραλελογράμο (παραλληλόγραμμο)

☑ Ο σπουδαστής της Εσπεράντο θα πρέπει πάντα να θυμάται τις παρατηρήσεις του πιο πάνω κεφαλαίου ώστε να διακρίνει τις συλλαβές (διφθόγγους) που σχηματίζουν τα ημιφωνήεντα ŭ και j.

- baldaŭ = μπάλ-νταου (=σε λίγο)
- hieraŭ = χι-έ-ραου (=χθες)
- ankoraŭ = αν-κό-ραου (=ακόμα)
- koroj = κό-ροϊ (=καρδιές)
- paroloj = πα-ρό-λοϊ (=λόγια)

☑ Δύο όμοια σύμφωνα δεν συναντάμε στην Εσπεράντο παρά μόνο σε σύνθετες λέξεις, όπου το τελευταίο γράμμα της πρώτης λέξης είναι συμπτωματικά όμοιο με το πρώτο γράμμα της δεύτερης λέξης.

- malligi mal-ligi (=λύνω, αποσυνδέω)
- kolorriĉa kolor-riĉa (=πολύχρωμος, -η, -ο)
- dommastro dom-mastro (=νοικοκύρης)

Προφέροντας τις σύνθετες αυτές λέξεις, στις οποίες υπάρχουν διπλά σύμφωνα, προσέχουμε να κάνουμε αισθητή την ύπαρξη των δύο αυτών συμφώνων με μικρή παύση της φωνής μεταξύ τους.

μαλ-λίγκι, κολορ-ρίτσα, ντομ-μάστρο

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

α) Διάβασε μεγαλόφωνα τις πιο κάτω λέξεις:

abomeni, abunda, acida, advokato, akuŝi, akuzi, amaranto, aplaŭdi, bacilo, bazaro, bilardo, bukedo, buŝo, ceramiko, cerbo, cigaro, citrono, ĉagreni, ĉapelo, ĉarma, ĉelo, danci, danĝero, decembro, decidi, digesti, ebria, eklipso, ekzota, ezofago, fadeno, felaho, feliĉa, folkloro, gaja, ganto, genro, glacio, gracia, ĝangalo, ĝeni, ĝibo, haki, hazardo, hejtí, hieroglifo, horizonto, hundo, ĥaoso, ĥoro, imagi, impresio, indulgi, insigno, januaro, jubileo, juĝi, justa, ĵaluza, ĵeti, kadavro, kaĝo, kajuto, kaleŝo, kancero, karbo, kliento, kondiĉo, krizo, labirinto, lango, laŭro, lingvo, lukso, majo, manĝi, mantelo, maŝino, meblo, melankolio, mencií, naĝi, naiva, necesa, oceano, ombro, ondo, oranĝo, paco, pacienco, paĝo, pajlo, parentezo, pasi, paŝi, potenco, racia, rakedo, raketo, raŭka, reĝo, rigardi, saĝa, sekso, senco, simpatio, skizi, sovaĝa, ŝafo, ŝanĝi, ŝelo, ŝnuro, ŝuo, tabuo, tago, tajpi, tapiŝo, teksi, templo, tiroïdo, tomo, universo, uragano, urso, utopio, vampiro, varma, venĝi, ventro, verŝi, vespero, vesperto, vilaĝo, voĉo, zenito, zodiako.

β) Διάβασε μεγαλόφωνα τις πιο κάτω λέξεις:

aĉeti, agnoski, aĝo, akcidento, akompani, almozo, aŭtomobilo, balanci, biciklo, bifstekoj, boksi, centro, cimbalo, cirkonstanco, ĉapitro, ĉasi, ĉifono, daŭri, deflacio, denunci, disciplino, eksperimento, ekzemplo, eŭnuko, fajfi, flegmono, franĝo, gargari, gastro, gravaĵo, ĝermo, ĝui, halvao, hermafrodito, hipokriti, ĥameleono, ignori, impertinenta, indiĝeno, institucio, istmo, jungi, juvelo, ĵaŭdo, kajako, kanzono, kaŝi, kolbaso, konjako, laŭta, leŭtenanto, lanĉo, majesta, makzelo, marĉo, marŝi, miksi, mordi, moŝto, najlo, nigra, nuanco, observi, okcidento, oksigeno, palpebro, paŭzo, plaĉi, plaĝo, projekto, rango, reciproka, riĉa, ruino, salajro, scienco, semajno, signalo, sinjoro, sufiĉa, svingi, ŝajni, ŝarĝi, ŝerci, ŝlosi, ŝpruci, tajdo, taŭgi, teksto, tondri, tordi, trankvila, ungo, urgí, vango, vejno, vico, vizaĝo, vojo, zigzago, zorgi.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ (ΕΚΖΕΡCΟJ)

α) Γράψε με ελληνικά γράμματα τις πιο κάτω λέξεις. Στους φωνητικά παρόμοιους φθόγγους (c, ĉ / h, ĥ / s, ŝ / z, ĵ) υπογράμμισε τον παχύ φθόγγο όπου τον συναντάς:

alĥemio, antaŭ, aŭtuno, balalajko, ĉielo, dolikocefalo, deĵori, distanco, edzo, eksplodi, eŭdajmonismo, eĥidno, feliĉa, fiŝo, genuo, ĝoja, ĥimero, inaŭguri, jugo, ĵuri, laringo, mariĥuano, parencio, ringo, sekcio, ŝaŭmo, ŝtono, testudo, velki, zebro.

β) Γράψε με γράμματα της Εσπεράντο τις πιο κάτω λέξεις:

αλμέναου, απρόμπι, αντγιεκτιβο, μπεντάουρι, τσικλονο, ντεκορατσιό, εστσέπτι, φάουνο, φοτσένο, γκόρτζο, γκάινι, τζούστα, γιασμένο, καγιέρο, κοντσέρνι, λίγκνο, μαγιονέζο, οπερατσιό, πέτσο, ρεβολουτσιό, σιέτζι, στατσιό, τροτουάρο, βίγκλα, ζούμι.

(οι λύσεις των ασκήσεων δίνονται στο τέλος όλων των μαθημάτων)

Μάθημα 2ο

ΑΡΘΡΟ ARTIKOLO

☑ Στην Εσπεράντο υπάρχει μόνο ένα οριστικό άρθρο το **la**, ίδιο για όλα τα γένη, τις πτώσεις και τους αριθμούς.

la amiko	ο φίλος
la amikino	η φίλη
la tablo	το τραπέζι
la amikoj	οι φίλοι
la amikinoj	οι φίλες
la tabloj	τα τραπέζια

☑ Το άρθρο δεν χρησιμοποιείται πριν από:

1. Τα κύρια ονόματα, δηλαδή ονόματα προσωπικά, οικογενειακά, ηπείρων, πόλεων, ποταμών, βουνών, λιμνών κ.λπ., εορτών, μηνών και ημερών.

Έτσι:

li estis kun Georgopulos	αυτός ήταν με τον Γεωργόπουλο
mi ŝatas Grekujon	αγαπώ την Ελλάδα
Pasko estas unu el la plej grandaj festoj	το Πάσχα είναι μία από τις πιο μεγάλες γιορτές
Januaro estas la unua monato de la jaro	ο Ιανουάριος είναι ο πρώτος μήνας του χρόνου
Dimanĉo estas ĉiam bela	η Κυριακή είναι πάντα ωραία

2. Τις προσωνυμίες **sinjoro** (= κύριος), **sinjorino** (= κυρία), **fraŭlino** (= δεσποινίς), **doktoro** (=διδάκτορας, δόκτορας), **profesoro** (= καθηγητής).

Έτσι:

sinjoro Georgopulos venis	ο κύριος Γεωργόπουλος ήρθε
mi renkontis fraŭlinon Maria	συνάντησα την δεσποινίδα Μαρία
profesoro Gianopulos ricevis la parolon	ο καθηγητής Γιαννόπουλος έλαβε τον λόγο

Σημείωση

➔ Αυτά όλα δεν ισχύουν και το άρθρο χρησιμοποιείται κανονικά, όταν πριν από τέτοια ονόματα ή προσωνυμίες υπάρχει ένα επίθετο ή άλλη λέξη που τα χαρακτηρίζει.

Έτσι:

la filo Georgopulos	ο γιος Γεωργόπουλος
la suda Ameriko	η νότια Αμερική
la norda Egeo	το βόρειο Αιγαίο
la blua Danubo	ο γαλάζιος Δούναβης
la feliĉa Kristnasko	τα ευτυχισμένα Χριστούγεννα
la bela fraŭlino	η ωραία δεσποινίς
la juna profesoro	ο νέος καθηγητής

Τις κτητικές αντωνυμίες (κτητικά επίθετα).

Έτσι:

mia patro	ο πατέρας μου
nia domo	το σπίτι μας
via amiko	ο φίλος σου
iu junulo estas mia frato	εκείνος ο νεαρός είναι ο αδελφός μου
i perdis sian kajeron	έχασε το τετράδιό του

Αόριστο άρθρο δεν υπάρχει στην Εσπεράντο. Η απουσία του οριστικού άρθρου *la* αρκεί για να δείξει την αοριστία.

Έτσι:

viro kaj virino promenas en la ĝardeno	(κάποιος, ένας) άνδρας και (κάποια, μια) γυναίκα περπατούν στον κήπο
hieraŭ, infano petis de mi helpon	χθες (κάποιο, ένα) παιδί μου ζήτησε βοήθεια

ΓΕΝΗ GENROJ

Στην Εσπεράντο δεν υπάρχουν γραμματικά γένη. Υπάρχουν μόνο φυσικά γένη. Δηλαδή:

1. Κάθε λέξη που δηλώνει ανθρώπινη ύπαρξη αρσενική είναι αρσενικού (**vira**) γένους (*knabo* = αγόρι, *viro* = άνδρας, *patro* = πατέρας κ.λπ.)

2. Κάθε λέξη που δηλώνει ανθρώπινη ύπαρξη θηλυκή είναι θηλυκού (**ina**) γένους (*amazono* = αμαζόνια, *nimfo* = νύμφη, *sinjorino* = κυρία, *patrino* = μητέρα κ.λπ.)

3. Και κάθε άλλη λέξη που δηλώνει ό,τι άλλο, δηλαδή πράγμα, ζώο, φυτό, αόριστη έννοια, ιδιότητα, χώρο κ.λπ. είναι ουδετέρου (**neŭtra**) γένους (*infano* = παιδί, *feliĉo* = ευτυχία, *homaro* = ανθρωπότητα, *muro* = τοίχος, *monato* = μήνας, *persono* = άτομο, *tablo* = τραπέζι, *kamparo* = εξοχή κ.λπ.)

Σημείωση

* Μόνο οι λέξεις **homo** (=άνθρωπος) και **Dio** (=Θεός), αν και περιέχουν την ιδέα και των δύο γενών, σύμφωνα με την πρακτική και των εθνικών γλωσσών, χρησιμοποιούνται και στην Εσπεράντο σαν ονόματα αρσενικού γένους.

* Οι λέξεις του εσπεραντικού λεξιλογίου που δηλώνουν τα ονόματα των ζώων δείχνουν το είδος του ζώου και όχι το φύλο του.

Έτσι με κάθε μια από τις λέξεις:

kato = γατί,
hundo = σκυλί,
leono = λεοντάρι
ĉevalo = άλογο
porko = γουρούνι
tigro = τίγρη
bovo = βόδι
elefanto = ελέφαντας κ.λπ.,

δηλώνεται το είδος του ζώου, δηλαδή και το αρσενικό και το θηλυκό (**kato** = γάτος καιγάτα, **hundo** = σκύλος και σκύλα, **leono** = λέων και λέαινα κ.λπ.).

Αν χρειασθεί να καθορίσει κανείς το φύλο ενός ζώου χρησιμοποιεί σύνθετη λέξη.

Έτσι το αρσενικό σχηματίζεται με την σύνθεση του ονόματος του ζώου και της ρίζας της λέξης **viro** (=άνδρας) και έχουμε:

vir_kato γάτος
vir_hundo σκύλος
vir_leono λέων
vir_ĉevalo άλογο (αρσενικό)
vir_porko γουρούνι (αρσενικό)
vir_bovo βόδι κ.λπ.

Το θηλυκό σχηματίζεται με την βοήθεια του θηλυκού επιθήματος **-in**, που εξετάζεται πιο κάτω σε αυτό το μάθημα, και έχουμε

katino γάτα
hundino σκύλα
leonino λέαινα
ĉevalino φοράδα
porkino γουρούνα
bovino αγελάδα κ.λπ.

Σημείωση

Εξαιρέση στον κανόνα αυτό κάνει μόνο η λέξη **koko** (=κόκορας) που δείχνει όχι το είδος αλλά το φύλο (αρσενικό) του ζώου. Το θηλυκό και στην περίπτωση αυτή σχηματίζεται με το επίθημα **in** (**kokino**=κότα)

ΠΡΟΣΘΗΜΑΤΑ AFIKSOJ

☑ Ένα από τα πιο βασικά στοιχεία της ευκολίας και της απλότητας της Εσπεράντο είναι τα προσθήματα.

Προσθήματα είναι μία σειρά από γλωσσικά στοιχεία, που καθένα τους ενέχει μία ορισμένη έννοια.

Τα προσθήματα αυτά τοποθετούνται πριν ή μετά από την ρίζα μιας λέξης και δίνουν σε αυτή την έννοια που περικλείουν.

Τα προσθήματα, που τοποθετούνται πριν από τη ρίζα της λέξης, ονομάζονται «προθήματα» (**prefiksoj**) και αυτά που τοποθετούνται μετά από μια ρίζα (μεταξύ ρίζας και κατάληξης) ονομάζονται «επιθήματα» (**sufiksoj**).

Όπως θα γίνει πιο κάτω φανερό, τα προσθήματα δίνουν τη δυνατότητα να σχηματίζει κανείς από κάθε ρίζα περισσότερες από μία λέξεις, δηλαδή να κάνει οικονομία στην απομνημόνευση λέξεων.

ΕΠΙΘΗΜΑ -in- SUFIKSO -in-

☑ Το επίθημα **in** έχει και προσδίδει την έννοια του θηλυκού γένους.

Έτσι, μαθαίνοντας κανείς ένα ουσιαστικό που δηλώνει το αρσενικό γένος κατασκευάζει ταυτοχρόνως, με την βοήθεια του **in** και την αντίστοιχη λέξη που δηλώνει το θηλυκό γένος.

Έτσι:

viro	άνδρας	virino	γυναίκα
patro	πατέρας	patrino	μητέρα
filo	γιος	filino	κόρη
knabo	αγόρι	knabino	κορίτσι
sinjoro	κύριος	sinjorino	κυρία
avo	παππούς	avino	γιαγιά
instruisto	δάσκαλος	instruistino	δασκάλα

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ SUBSTANTIVO

☑ Στην Εσπεράντο όλα τα ουσιαστικά αρσενικού, θηλυκού και ουδετέρου γένους έχουν την ίδια κατάληξη **-o**.

amiko	φίλος
amikino	φίλη
tablo	τραπέζι
forto	δύναμη
espero	ελπίδα
urbo	πόλη
homo	άνθρωπος
patrino	μητέρα

☑ Ο πληθυντικός αριθμός (pluralo) σχηματίζεται με την προσθήκη του συμφώνου **j** μετά την κατάληξη **-o**.

amikoj	φίλοι
amikinoj	φίλες
tabloj	τραπέζια
fortoj	δυνάμεις
esperoj	ελπίδες
urboj	πόλεις
homoj	άνθρωποι
patrinoj	μητέρες

ΕΦΑΡΜΟΓ

Διάβασε μεγαλόφωνα το πιο κάτω κείμενο:

«Sed Esperanto estas internacia ankaŭ el alia vidpunkto. La naciaj lingvoj, eĉ kiam ili estas, pro specialaj kaŭzoj, disvastiĝintaj ekster la nacia teritorio, eĉ kiam ili estas uzataj en pli aŭ malpli alta grado por internacia komunikado, restas naciaj. kaj laŭ siaj historiaj tradicioj, kaj laŭ sia interna karaktero, kaj ĉefe, laŭ sia socia portanto. La naciaj lingvoj apartenas al la koncernaj nacioj. Ĉiu nacio estas spirita proprietulo de sia nacia lingvo. La alinacianoj povas ellerni tiun lingvon pli aŭ malpli bone, sed ili ne sentas ĝin kiel sian. Tial ili povas nur pli aŭ malpli sukcese imiti la lernitan lingvon, tre malofte ĝin majstri, sed neniam ĝin mastri.

Male, la Internacia Lingvo estas propraĵo de internacia kolektivo, kaj ĉiu membro de tiu kolektivo sentas ĝin kiel sian. Esperanto tial estas la sola vere internacia lingvo, ankaŭ el la vidpunkto de sia socia portanto. Ankaŭ tio kontribuas al la facileco de la lingvo: oni ja pli facile ekmajstras lingvon, kiun oni mem mastras.

Fine, Esperanto estas internacia ankaŭ el la vidpunkto de la celo: servi kiel neŭtrala, supernacia instrumento de komunikado en mondaj kadroj.

Neniu nacia lingvo posedas tiujn tri esencajn elementojn de internacieco.

Tial neniu nacia lingvo, eĉ ne la plej disvastiĝinta, povas esti nomata "internacia". Aliflanke, projekto de komuna lingvo povas esti nomata nek "lingvo" antaŭ ol ĝi estas socie kaj internacie enradikiĝinta kiel efektiva instrumento de komunikado»

Ivo Lapenna «Retoriko»

ΑΣΚΗΣΕΙΣ (EKZERCOJ)

α) Γράψε με ελληνικά γράμματα τις πιο κάτω λέξεις:

(Στους φωνητικά παρόμοιους φθόγγους (c, ĉ / h, ĥ /s, ŝ /z, ĵ) υπογράμμισε τον παχύ φθόγγο όπου τον συναντάτε).

agrada, adiaŭ, avantaĝo, benzolo, ĉarlatano, disĉiplo, diferenci, duŝo, ekskluziva, ekzekuti, eŭkalipto, falĉi, faŝismo, funkcio, hibisko, halti, ĵeleo, kvazaŭ, leksikono, nukso, organismo, paŝti, poŝo, seĝo, ŝati, ŝildo, tegmento, tranĉi, urbo, viŝi.

β) Γράψε με γράμματα της Εσπεράντο τις πιο κάτω λέξεις:

(Οι υπογραμμισμένοι φθόγγοι είναι παχείς)

αναρκίο, γιαμ, τσιφέρο, εντελβέισο, τσεβάλο, αλιάντσο, γκαζέτο, σπάρι, εκζέρτσι, φάιρο, σλόσι, εκβατόρο, γκλίτι, άνκαου, τσιέλο, ριφούτζι, ριφούζι, ζέτι, φιζιονομίο, ρέγκνο, νέρβο, άμπαου, γιούπο, φλαμένγκο, κούσι, κουλτούρι, ινκογκνίτο, σπάτσο, φάιφι, γιεσ, ουτίλα, βαπόρο, ντεντίτσι, ζάουντο, μαντζάζο, τάιλι.

γ) Για κάθε μια από τις πιο κάτω λέξεις σημείωσε το γένος της, γράφοντας "vira" για το αρσενικό, "ina" για το θηλυκό και "neŭtra" για το ουδέτερο:

seĝo (=καρέκλα), pastro (=παπάς), pacienco (=υπομονή), fantomo (=φάντασμα), avino (=γιαγιά), soldato (=στρατιώτης), ĉielo (=ουρανός), fantazio (=φαντασία), libro (=βιβλίο), heroo (=ήρωας), amo (=αγάπη), onklo (=θείος), katastrofo (=καταστροφή), azeno (=γαιδούρι), muzo (=μούσα), muziko (=μουσική), bebo (=μωρό), piloto (=πιλότος), nevino (=ανηψιά)

(οι λύσεις των ασκήσεων δίνονται στο τέλος όλων των μαθημάτων)

Μάθημα 3^ο

ΕΠΙΘΕΤΟ ADJEKTIVO

- ☑ Το επίθετο στην Εσπεράντο έχει την κατάληξη **a**, ίδια και για τα τρία γένη.

la bona patro	ο καλός πατέρας
la juna virino	η νέα γυναίκα
la granda domo	το μεγάλο σπίτι
la bela floro	το όμορφο λουλούδι
la alta arbo	το ψηλό δένδρο

- ☑ Ο πληθυντικός αριθμός σχηματίζεται, όπως και στο ουσιαστικό, με την προσθήκη του συμφώνου **j** μετά την κατάληξη **a**.

la bonaj patroj	οι καλοί πατέρες
la junaj virinoj	οι νέες γυναίκες
la grandaj domoj	τα μεγάλα σπίτια
la belaj floroj	τα όμορφα λουλούδια
la altaj arboj	τα ψηλά δένδρα

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ PERSONAJ PRONOMOJ

- ☑ Οι προσωπικές αντωνυμίες στην Εσπεράντο είναι οι:

mi	εγώ
vi	εσύ
li	αυτός
ŝi	αυτή
ĝi	αυτό
ni	εμείς
vi	εσείς
ili	αυτοί, αυτές, αυτά

- ☑ Όπως είναι γνωστό οι προσωπικές αντωνυμίες αντικαθιστούν το υποκείμενο (όνομα) του ρήματος και βοηθούν στο να αποφεύγεται η επανάληψη του ονόματος αυτού.

Kostas parolis, li diris ke ...	ο Κώστας μιλούσε, (αυτός) έλεγε ότι ...
la knabino ridis, ŝi estis feliĉa	το κορίτσι γελούσε, (αυτό) ήταν ευτυχισμένο

☑ Στην Εσπεράντο η προσωπική αντωνυμία του δεύτερου προσώπου του ενικού και του πληθυντικού αριθμού είναι η ίδια **vi**. Δηλαδή στην Εσπεράντο μιλάμε πάντα στον πληθυντικό αριθμό κι όταν ακόμα απευθυνόμαστε σε παιδί, φίλο, στενό συγγενή κ.ά.

Εν τούτοις υπάρχει ακόμα η προσωπική αντωνυμία **ci** (εσύ), που όμως χρησιμοποιείται πολύ σπάνια και μόνο όταν θέλει κανείς να εκφράσει εντελώς ιδιαίτερη οικειότητα και αγάπη όπως, για παράδειγμα, όταν η μητέρα απευθύνεται χαϊδευτικά στο μωρό της.

ΡΗΜΑ – ΟΡΙΣΤΙΚΗ
VERBO – INDIKATIVO

☑ Το ρήμα στην Οριστική έχει τρεις χρόνους. Τον ενεστώτα (**prezenco**), τον παρωχημένο (**preterito**), χρόνο που αντιστοιχεί στους παρελθοντικούς χρόνους της ελληνικής, δηλαδή παρατατικό, αόριστο και υπερσυντέλικο, και τον μέλλοντα (**futuro**).

☑ Ο ενεστώτας έχει κατάληξη **as** για όλα τα πρόσωπα του ενικού και του πληθυντικού αριθμού

mi		αγαπώ
vi		αγαπάς
li	a	(αυτός) αγαπά
ŝi	m	(αυτή) αγαπά
ĝi	a	(αυτό) αγαπά
ni	s	αγαπάμε
vi		αγαπάτε
ili		(αυτοί, αυτές, αυτά) αγαπούν

☑ Ο παρωχημένος έχει κατάληξη **is** για όλα τα πρόσωπα του ενικού και του πληθυντικού αριθμού.

mi		αγαπούσα, αγάπησα, είχα αγαπήσει
vi		αγαπούσες, αγάπησες, είχες αγαπήσει
li	a	(αυτός) αγαπούσε, αγάπησε, είχε αγαπήσει
ŝi	m	(αυτή) αγαπούσε, αγάπησε, είχε αγαπήσει
ĝi	i	(αυτό) αγαπούσε, αγάπησε, είχε αγαπήσει
ni	s	αγαπούσαμε, αγαπήσαμε, είχαμε αγαπήσει
vi		αγαπούσατε, αγαπήσατε, είχατε αγαπήσει
ili		(αυτοί, αυτές, αυτά) αγαπούσαν, αγάπησαν, είχαν αγαπήσει

Ο μέλλον έχει κατάληξη **os** για όλα τα πρόσωπα του ενικού και του πληθυντικού αριθμού.

☒ Όπως είναι φανερό το πρόσωπο	mi		θα αγαπώ, θα αγαπήσω
	vi		θα αγαπάς, θα αγαπήσεις
	li	a	(αυτός) θα αγαπά, θα αγαπήσει
	ŝi	m	(αυτή) θα αγαπά, θα αγαπήσει
	ĝi	o	(αυτό) θα αγαπά, θα αγαπήσει
	ni	s	θα αγαπάμε, θα αγαπήσουμε
	vi		θα αγαπάτε, θα αγαπήσετε
	ili		(αυτοί, αυτές, αυτά) θα αγαπούν, θα αγαπήσουν

του ρήματος διακρίνεται από την προσωπική αντωνυμία, που είναι πάντα μπροστά από το ρήμα, όταν βέβαια δεν χρησιμοποιείται το ίδιο το όνομα (υποκείμενό του).

Kostas ridas	ο Κώστας γελάει
Kostas ridas, li estas feliĉa homo	ο Κώστας γελάει, (αυτός) είναι ευτυχισμένος άνθρωπος
la virinoj parolis, ili diris ke...	οι γυναίκες μιλούσαν, (αυτές) έλεγαν ότι ...
la infano falis, ĝi komencis plori	το παιδί έπεσε, (αυτό) άρχισε να κλαίει
patro, vi foriros, vi iros al la teatro	πατέρα, θα φύγεις, θα πας στο θέατρο

ΠΡΟΘΗΜΑ mal-
PREFIKSO mal-

☑ Το πρόθημα **mal-** ενέχει και προσδίδει την έννοια του ακριβώς αντίθετου.

Το πρόθημα αυτό μπαίνει μπροστά από λέξεις που δηλώνουν ιδιότητα, ενέργεια, κατάσταση ή άλλη ιδέα, που λογικά επιδέχεται αντίθετη της έννοια. Έτσι, μαθαίνοντας κανείς μια τέτοια λέξη σχηματίζει ταυτόχρονα, με την βοήθεια του **mal-**, την λέξη που εκφράζει την εντελώς αντίθετη της έννοια.

Έτσι:

bona	καλός, -η, -ο	malbona	κακός, -η, -ο
bela	όμορφος, -η, -ο	malbela	άσχημος, -η, -ο
granda	μεγάλος, -η, -ο	malgranda	μικρός, -η, -ο
dekstra	δεξιός, -α, -ο	maldekstra	αριστερός, -η, -ο
supre	επάνω	malsupre	κάτω
frue	νωρίς	malfrue	αργά
ami	αγαπώ	malami	μισώ
permesi	επιτρέπω	malpermesi	απαγορεύω
ligi	δένω	malligi	λύνω
amiko	φίλος	malamiko	εχθρός

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

☑ Διάβασε, μεγαλόφωνα, το πιο κάτω κείμενο:

Ĉiu uzanto de la internacia lingvo kaj precipe ĉiu oratoro devas havi la profundan konvinkon, ke la instrumento taŭgas ĝis la plej alta grado, ke ĝi estas eĉ relative perfekta. Dependas de li, ĉu en liaj manoj ĝi fariĝos potenca komunikilo kaj esprimilo, aŭ ĝi estos nur pala, sensanga, senkolora kaj kripla balbutilo.

Sed, tio ne koncernas nur la internacian lingvon. Ĝi samas ankaŭ por la naciaj lingvoj ! Aŭ, eble, iu opinias, ke la naciajn lingvojn – siajn propajn – ne estas necese lerni, studi, ellaboradi, paroli ?

Kial, do, oni dediĉas al ili en ĉiuj lernejoj de la mondo tiom da jaroj da intensa laboro? Kial post tiu longa lernado oni kutime tre modeste scias sian propran nacian literaturan lingvon?

Ĝuste tial, ĉar la naciaj lingvoj estas neniam naturaj fenomenoj, sed kreaĵoj de la socio: nuntempaj kaj iamaj !

Ĝuste tial, ĉar ankaŭ la naciaj lingvoj estas regataj de leĝoj kaj reguloj, kiujn oni devas bone ellerni kaj plue daŭre studadi, se oni deziras ekposedi eĉ sian propran nacian lingvon!

Inter la naciaj lingvoj kaj la internacia lingvo ekzistas, fakte, nenia principa diferenco. Kaj la unuj kaj la dua havas la saman socian portanton: la homgrupon. La evoluon de unuj kaj tiun de la alia influas diversaj faktoroj. Kaj la

naciaj lingvoj, kaj la internacia estas kreataj ĝis certa grado spontane, sed post certa grado ankaŭ konscie.

Kiom granda estas la konscia partopreno en la lingvokreado, principe ne gravas. Sed la grado de konscienco havas tamen signifon –pozitivan– koncerne la rezulton: ju pli konscia la kreado surbaze de leĝeco reganta la lingvoevoluo, des pli taŭga, des pli perfekta la kreaĵo! Ĝuste tial la internacia lingvo multilate superas la naciajn, ne nur kiel komunikilo en la ĉiutaga vivo, sed ankaŭ kiel arta esprimo.

Inter la naciaj kaj la internacia lingvo ekzistas unu gravega diferenco, nome diferenco de la celo, al kiu ili servas: dum la naciaj lingvoj havas la taskon kontenigi la limigitajn bezonojn de komunikado kaj pensado, en kadroj naciaj, la internacia lingvo liberigas la personon de la nacilingvaj ĉenoj kaj flugigas ĝin libere de lando al lando, de nacio al nacio, tra la tuta mondo. Kiam oni amase, grandskale eklernas la internacian lingvon en ĉiuj lernejoj de la mondo, dediĉante al ĝia studo nur kvaronon de la tempo, kiun oni dediĉas al la lernado de la propraj naciaj lingvoj, tiam la homaro ĝisvivos grandegan spiritan revolucion, kaj tiam plene evidentiĝos la fruktodona kaj morala kaj intelekta efiko de la internacia lingvo.

Ivo Lapenna « Retoriko »

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ LEKSIKO

alta	ψηλός, -ή, -ό	esti	είμαι	nova	καινούργιος, -α, -ο
amiko	φίλος	feliĉa	ευτυχισμένος, -η, -ο	plena	γεμάτος, -η, -ο
arbo	δένδρο	floro	λουλούδι	pura	καθαρός, -ή, -ό
aŭto	αυτοκίνητο	forta	δυνατός, -ή, -ό	sed	αλλά
bela	όμορφος, -η, -ο	granda	μεγάλος, -η, -ο	suno	ήλιος
bona	καλός, -ή, -ό	homo	άνθρωπος	varma	ζεστός, -ή, -ό
dika	χοντρός, -ή, -ό	juna	Νέος, -α, -ο	vino	κρασί
domo	σπίτι, οίκημα	kaj	και	viro	άνδρας
elefanto	ελέφαντας	libro	βιβλίο		

ΑΣΚΗΣΕΙΣ EKZERCOJ

α) Για κάθε μία από τις πιο κάτω λέξεις διάλεξε ένα από τα τέσσερα προτεινόμενα επίθετα που να της ταιριάζει σαν χαρακτηρισμός.

- domo (juna, dika, granda, bona)
- floro (forta, bela, plena, feliĉa)
- arbo (nova, alta, pura, bona)
- suno (granda, nova, feliĉa, varma)
- elefanto (dika, pura, plena, nova)
- vino (alta, forta, juna, plena)

β) malnova, juna, bela, malgranda, forta, maldika, bona, malplena, pura.

Από τα παραπάνω επίθετα διάλεξε αυτά που κυρίως ταιριάζουν σαν χαρακτηρισμοί στις λέξεις libro, aŭto, virino

Στην λέξη libro ταιριάζουν πέντε χαρακτηρισμοί, στην λέξη aŭto επτά και στην λέξη virino έξι.

γ) maljuna, granda, maldika, malgranda, feliĉa, malnova, dika, bela, malvarma, forta, malplena, pura, nova, malfeliĉa, alta, plena, varma, malbona.

Από τα παραπάνω επίθετα διάλεξε δέκα που κυρίως ταιριάζουν σαν χαρακτηρισμοί στη λέξη homo.

δ) Μετάφρασε στην Εσπεράντο τις πιο κάτω φράσεις:

1. Ο ωραίος και ζεστός ήλιος
2. Το μικρό, καινούργιο αυτοκίνητο
3. Ο ψηλός και δυνατός άνδρας
4. Το μικρό, άδειο και καθαρό σπίτι
5. Οι άσχημοι, βρόμικοι ελέφαντες
6. Το μεγάλο, γέρικο δένδρο

ε) Μετάφρασε στην Εσπεράντο τις πιο κάτω φράσεις:

1. Είναι άνθρωπος ευτυχισμένος και παλιός, καλός φίλος
2. Το κρασί ήταν δυνατό, αλλά καλό
3. Το παλιό, χοντρό βιβλίο είναι καλό, αλλά μεγάλο
4. Οι φίλοι είναι δυστυχισμένοι άνθρωποι
5. Ο εχθρός είναι δυνατός
6. Αυτό είναι βιβλίο παλιό

7. Θα είμαστε δυνατοί
8. Είσαι καλός άνθρωπος

στ) Μετάφρασε στα Ελληνικά τις πιο κάτω φράσεις:

- Li estis bela kaj forta viro
- Estis aŭto malnova, sed granda kaj forta
- Ŝi estis maldika kaj alta virino
- Ili estis bonaj homoj, sed malbonaj amikoj
- Ŝi estis juna kaj bela, sed malpura
- Estos belaj floroj kaj altaj arboj
- Ŝi estis juna kaj forta, sed li estis dika kaj maljuna

(οι λύσεις των ασκήσεων δίνονται στο τέλος όλων των μαθημάτων)

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ - ΠΤΩΣΕΙΣ SUBSTANTIVO - KAZOJ

☑ Το ουσιαστικό στην Εσπεράντο έχει δύο κύριες πτώσεις, την ονομαστική (*nominativo*) και την αιτιατική (*akuzativo*).

Η αιτιατική σχηματίζεται με την προσθήκη του συμφώνου **n** μετά την κατάληξη **o** του ενικού ή την κατάληξη **oj** του πληθυντικού.

la patro	ο πατέρας	la patron	τον πατέρα
la patroj	οι πατέρες	la patrojn	τους πατέρες
la amiko	ο φίλος	la amikon	τον φίλο
la amikoj	οι φίλοι	la amikojn	τους φίλους

☑ Όλες οι προθέσεις στην Εσπεράντο συντάσσονται με την ονομαστική. Έτσι, κάθε άλλη πτώση που συναντιέται στις εθνικές γλώσσες σχηματίζεται στην Εσπεράντο με την βοήθεια μιας πρόθεσης και την ονομαστική.

Για παράδειγμα, η γενική πτώση (*genitivo*) της Ελληνικής σχηματίζεται με την πρόθεση **de** και την ονομαστική

de la patro	του πατέρα	de la patroj	των πατέρων
de la amiko	του φίλου	de la amikoj	των φίλων

Η δοτική πτώση (*dativo*) της Ελληνικής σχηματίζεται με την πρόθεση **al** και την ονομαστική.

al la patro	στον πατέρα	al la patroj	στους πατέρες
al la amiko	στον φίλο	al la amikoj	στους φίλους

ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗΣ (UZADO DE LA AKUZATIVO)

* Η Αιτιατική χρησιμοποιείται στην Εσπεράντο όπως ακριβώς και στα Ελληνικά, μετά από ενεργητικό (μεταβατικό) ρήμα, δηλαδή όταν το ουσιαστικό είναι άμεσο αντικείμενο του ρήματος. (Όπως είναι γνωστό αντικείμενο είναι η λέξη που απαντά στην ερώτηση τί; πριν από το ενεργητικό (μεταβατικό) ρήμα: "Αγαπώ τη μητέρα" ⇒ τί αγαπώ; ⇒ τη μητέρα, "συνάντησα το φίλο" ⇒ τί συνάντησα; ⇒ το φίλο).

Έτσι:

mi vidis la patrinon (= είδα τη μητέρα)

mi ricevis la leteron (= έλαβα την επιστολή)

mi renkontis la amikojn (= συνάντησα τους φίλους)

mi aĉetis librojn (= αγόρασα βιβλία)

mi trinkas akvon (= πίνω νερό)

mi legas ĵurnalon (= διαβάζω εφημερίδα)

Σημείωση:

* Όπως είναι φυσικό, όσα ισχύουν για τις πτώσεις στο ουσιαστικό, ισχύουν και για κάθε άλλο κλητό μέρος του λόγου (επίθετο, αντωνυμία, μετοχή)

Έτσι:

α) Το επίθετο, που πάντα χαρακτηρίζει (προσδιορίζει) ένα ουσιαστικό, συμφωνεί με αυτό σε πτώση και αριθμό (ο καλός άνθρωπος, του καλού ανθρώπου, τους καλούς ανθρώπους).

Έτσι χρησιμοποιείται κι αυτό στην αιτιατική, όταν προσδιορίζει ένα άμεσο αντικείμενο.

mi vidis la bonan patrinon (= είδα την καλή μητέρα)

mi ricevis la lastan leteron (= έλαβα την τελευταία επιστολή)

mi renkontis la malnovajn amikojn (= συνάντησα τους παλιούς φίλους)

mi aĉetis interesajn librojn (= αγόρασα ενδιαφέροντα βιβλία)

mi trinkas malvarman akvon (= πίνω κρύο νερό)

mi legas francan ĵurnalon (= διαβάζω γαλλική εφημερίδα)

β) Οι προσωπικές αντωνυμίες, ως κλητά μέρη του λόγου, χρησιμοποιούνται κι αυτές στην αιτιατική όταν αποτελούν άμεσο αντικείμενο μιας πρότασης.

mi vidis lin = τον είδα (είδα αυτόν)

la amiko renkontis min = ο φίλος με συνάντησε (συνάντησε εμένα)

mi amas vin = σε αγαπώ (αγαπώ εσένα)

la pastro salutis min = ο παπάς μας χαιρέτησε (χαιρέτησε εμάς)

ΡΗΜΑ, ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ VERBO, INFINITIVO

☑ Το απαρέμφατο του ρήματος έχει κατάληξη i

ami	αγαπώ
skribi	γράφω
esperi	ελπίζω

☑ Σε μια πρόταση το απαρέμφατο χρησιμοποιείται οπωσδήποτε όταν το υποκείμενό του είναι ταυτοχρόνως υποκείμενο και του κύριου ρήματος της πρότασης αυτής. (Όπως είναι γνωστό, υποκείμενο είναι η λέξη που απαντά στην ερώτηση «ποιος;» πριν από το ρήμα: «Ο αδελφός γέλασε» ⇒ ποιος γέλασε;

⇒ ο αδελφός, «αυτές γελούσαν» ⇒ ποιος γελούσε; ⇒ αυτές, «εγώ θα γελάσω» ⇒ ποιος θα γελάσει; ⇒ εγώ). Με άλλα λόγια, σε περίπτωση ταυτοπροσωπίας, δηλαδή όταν δύο ρήματα στην ίδια πρόταση έχουν το ίδιο υποκείμενο, το δεύτερο ρήμα χρησιμοποιείται στο απαρέμφατο.

Έτσι:

mi volas dormi	θέλω να κοιμηθώ
vi deziras manĝi	επιθυμείς να φας
ni klopodas lerni	προσπαθούμε να μάθουμε
Kostas esperas gajni	ο Κώστας ελπίζει να κερδίσει

Σημείωση

Στο λεξιλόγιο όπως και σε κάθε άλλη περίπτωση που αναφερόμαστε σε ένα ρήμα, το αποδίδουμε στο απαρέμφατο.

Τι γνωρίζεις για το ρήμα ami;

Κλείνει το ρήμα skribi.

Τι σημαίνει το ρήμα vidi;

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ LEKSIKO

ami	αγαπώ	knabo	αγόρι
ankaŭ	επίσης	kun	με, μαζί με
apartamento	διαμέρισμα	lerni	μαθαίνω
aparteni	ανήκω	loĝi	κατοικώ
arkeologo	αρχαιολόγος	ludi	παίζω
arkeologio	αρχαιολογία	membro	μέλος
avo	παππούς	muziko	μουσική
deziri	επιθυμώ	paroli	μιλώ
en	σε, μέσα σε	patro	πατέρας
familio	οικογένεια	rigardi	κοιτάζω
filo	γιος	sinjoro	κύριος
fraŭlo	άγαμος άνδρας	studento	σπουδαστής
fraŭlino	δεσποινίς	studi	σπουδάζω
gitaro	κιθάρα	tuta	ολόκληρος
havi	έχω	violono	βιολί
kanti	τραγουδώ	vivi	ζω
		voĉo	φωνή

ΚΕΙΜΕΝΟ TEKSTO

Kostas Georgopulos estas juna viro. Li estas studento. Li studas kaj lernas muzikon. Kostas apartenas al granda familio. Membroj de la familio Georgopulos estas la

patro, sinjoro Vasilis, la patrino, sinjorino Evangelia, la filoj , Kostas kaj Nikos kaj la filino Maria.

Kun la familio vivas ankaŭ la avino, sinjorino Paraskevi, la maljuna patrino de sinjorino Evangelia.

La tuta granda familio vivas en Ateno. Ĝi loĝas en granda apartamento.

Kostas amas la muzikon, sed li amas ankaŭ knabinon, fraŭlinon Eleni.

Eleni estas la amikino de Kostas. Ŝi estas bela, juna fraŭlino, studentino de arkeologio. Ŝi amas la librojn, la muzikon kaj Kostas.

Eleni havas belan voĉon kaj ŝi kantas kun Kostas. Kostas ludas violonon, sed ankaŭ gitaron. Ankaŭ li havas belan voĉon. Li deziras esti kun Eleni kaj paroli kun ŝi. Ankaŭ Eleni deziras rigardi Kostas kaj kanti kun li.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ EKZERCOJ

α) Μετάφρασε στην Εσπεράντο τις πιο κάτω φράσεις:

1. Ο κύριος Βασίλης και η κυρία Ευαγγελία έχουν γιους και κόρη.
2. Η οικογένεια του κυρίου Βασίλη είναι μεγάλη.
3. Η Ελένη σπουδάζει αρχαιολογία αλλά αγαπά επίσης την μουσική.
4. Τα αγόρια τραγούδησαν και τα κορίτσια έπαιξαν κιθάρα.
5. Η Μαρία είναι κόρη της κυρίας Ευαγγελίας.
6. Το βιολί και η κιθάρα του Κώστα ανήκουν σε όλη την οικογένεια.
7. Ο Κώστας την κοιτάζε και αυτή τραγουδούσε.

β) Μετάφρασε στα Ελληνικά το πιο κάτω κείμενο:

Sinjoro Vasilis havas grandan familion kaj grandan, sed malnovan apartamenton en Ateno. En la granda kaj pura domo de sinjoro Vasilis loĝas la tuta familio; la filoj, la filino kaj ankaŭ la maljuna avino.

Loĝas multaj homoj en la varma domo de Georgopulos. La apartamento estas plena. En la bela domo estas bona violono kaj malnova gitaro.

Kostas ludas gitaron kaj kantas. La patrino deziras kanti, sed ŝi havas malbelan voĉon. Ŝi deziras rigardi la tutan familion kaj ŝi estas feliĉa.

γ) Μετάφρασε στην Εσπεράντο τις πιο κάτω φράσεις:

- Ο κύριος Βασίλης έχει οικογένεια με πολλά μέλη.
- Η γερόντισσα κυρία Παρασκευή είναι μητέρα της κυρίας Ευαγγελίας και γιαγιά της Μαρίας.
- Ο Κώστας επιθυμεί να ζει με την όμορφη Ελένη.

- Μέσα στο μεγάλο διαμέρισμα θα κατοικήσει ολόκληρη η οικογένεια του Νίκου.
- Ο Κώστας επιθυμεί να μάθει μουσική, αλλά η Ελένη επιθυμεί να είναι μ' αυτόν.
- Ολόκληρο το παλιό διαμέρισμα ανήκει στα μέλη της οικογένειας.

δ) Σε κάθε μία από τις πιο κάτω προτάσεις διάλεξε από τις δύο προτεινόμενες εκδοχές αυτή που κρίνεις σωστή.

1. Ĥi havas (bela voĉo / belan voĉon)
2. Ĥi loĝas en (apartamento / apartamenton)
3. Li deziras ludi (gitaro / gitaron)
4. Mi amas (ĥi / ĥin)
5. Ili vivas en (domo / domon)
6. Vi studas (muziko / muzikon)
7. Ĥi estas (bela / belan)
8. Ĝi apartenas al (vi / vin)
9. Li kantas kun (ĥi / ĥin)
10. Ili lernas (arkeologio / arkeologion)
11. Li estas (studento / studenton)
12. Ni parolas (Esperanto / Esperanton)

ε) Μετάφρασε στην Εσπεράντο:

1. την αγαπώ.
2. τον αγάπησαν.
3. (αυτά) θα σε αγαπήσουν.
4. (αυτός) την αγαπούσε.
5. (αυτή) με αγαπά.
6. μας αγαπήσατε.
7. το αγαπούσαν.
8. (αυτά) μας αγαπούν.
9. (αυτή) θα σας αγαπήσει.
10. τον αγαπούσατε.
11. (αυτό) θα με αγαπήσει.
12. τους αγαπούσε.
13. θα τις αγαπήσω.
14. τους αγαπήσαμε.
15. σας αγαπάμε.

στ) Βρες τα δέκα λάθη που υπάρχουν στο πιο κάτω κείμενο:

La Kostas vivas en Ateno, en granda apartamenton, kun grandan familion. Li deziras kantas kun fraŭlinon Eleni. Patrino de Kostas estas sinjoro Visilis. Kostas ludas violono, kaj havi belan voĉo.

(οι λύσεις των ασκήσεων δίνονται στο τέλος όλων των μαθημάτων)

Μάθημα 5^ο

**ΚΤΗΤΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ
POSEDAJ PRONOMOJ**

Οι κτητικές αντωνυμίες στην Εσπεράντο σχηματίζονται με την προσθήκη της επιθετικής κατάληξης **-a** στις προσωπικές αντωνυμίες.

mia	δικός -η -ο μου
via	δικός -η -ο σου
lia	δικός-η -ο του (αρσενικού)
ŝia	δικός -η -ο της
ĝia	δικός-η -ο του (ουδετέρου)
nia	δικός -η -ο μας
via	δικός -η -ο σας
ilia	δικός -η -ο τους

miaj	δικοί -ες -α μου
viaj	δικοί -ες -α σου
liaj	δικοί -ες -α του (αρσενικού)
ŝiaj	δικοί -ες -α της
ĝiaj	δικοί -ες -α του (ουδετέρου)
niaj	δικοί -ες -α μας
viaj	δικοί -ες -α σας
iliaj	δικοί -ες -α τους

Έτσι:

mia ĵurnalo	η εφημερίδα μου (η δική μου εφημερίδα)
ŝia ĵurnalo	η εφημερίδα της (η δική της εφημερίδα)
ilia ĵurnalo	η εφημερίδα τους (η δική τους εφημερίδα)
miaj ĵurnaloj	οι εφημερίδες μου (οι δικές μου εφημερίδες)
ŝiaj ĵurnaloj	οι εφημερίδες της (οι δικές της εφημερίδες)
iliaj ĵurnaloj	οι εφημερίδες τους (οι δικές τους εφημερίδες)

Είναι ευνόητο ότι οι κτητικές αντωνυμίες (κτητικά επίθετα) ως μέρη του λόγου που προσδιορίζουν ένα ουσιαστικό, συμφωνούν πάντα με αυτό σε πτώση και αριθμό.

mia ĵurnalo	η εφημερίδα μου
via ĵurnalo	η εφημερίδα σου (σας)
miaj ĵurnaloj	οι εφημερίδες μου
mian ĵurnalon	την εφημερίδα μου
vian ĵurnalon	την εφημερίδα σου
miajn ĵurnalojn	τις εφημερίδες μου
viajn ĵurnalojn	τις εφημερίδες σου (σας)

Όπως έχει λεχθεί σε προηγούμενο μάθημα, το άρθρο στην Εσπεράντο είναι οριστικό, δηλαδή προσδιορίζει πάντα κάτι συγκεκριμένο. Επίσης οι κτητικές αντωνυμίες (κτητικά επίθετα) όταν προηγούνται ενός ουσιαστικού με την έννοιά τους και μόνον το συγκεκριμενοποιούν. Για αυτό το λόγο στις περιπτώσεις αυτές, πριν από τις κτητικές αντωνυμίες (κτητικά επίθετα), συνήθως δεν χρησιμοποιείται άρθρο.

Έτσι:

mi renkontis ŝian patron	συνάντησα τον πατέρα της
vi ludas vian gitaron	παίζεις την κιθάρα σου
ni amas viajn amikojn	αγαπάμε τους φίλους σου

Αυτό βεβαίως συμβαίνει μόνον όταν το κτητικό προηγείται του ουσιαστικού που προσδιορίζει. Στις άλλες περιπτώσεις είναι αναγκαία η χρησιμοποίηση του άρθρου.

la verda libro estas la mia	το πράσινο βιβλίο είναι το δικό μου
vi havas belan nomon, tamen mi preferas la mian	έχεις όμορφο όνομα, όμως προτιμώ το δικό μου
via domo estas granda, sed la mia estas malgranda	το σπίτι σου είναι μεγάλο, αλλά το δικό μου είναι μικρό

Όταν το ουσιαστικό που προσδιορίζει η κτητική αντωνυμία, συνοδεύεται από ένα επίθετο, τότε το κτητικό προηγείται του επιθέτου αυτού.

mia bona patrino	η καλή μητέρα μου
via granda domo	το μεγάλο σπίτι σου
nia dua nomo	το δεύτερο όνομά μας

ΑΥΤΟΠΑΘΗΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑ REFLEKSIVA PRONOMO

Η μόνη αυτοπαθής αντωνυμία της Εσπεράντο **si** αντικαθιστά τις προσωπικές αντωνυμίες του τρίτου προσώπου ενικού και πληθυντικού (**li, ŝi, ĝi, ili**) σε περίπτωση αυτοπαθούς ρήματος. Όπως είναι γνωστό, αυτοπαθές είναι το ρήμα που εκφράζει ενέργεια του υποκειμένου που απευθύνεται (αφορά) σε αυτό το ίδιο. Όπου δηλαδή το υποκείμενο είναι ταυτοχρόνως και αντικείμενο του ρήματος.

πλένομαι (πλένω τον εαυτό μου)
ντύνομαι (ντύνω τον εαυτό μου)
κρύβομαι (κρύβω τον εαυτό μου)
ξυρίζομαι (ξυρίζω τον εαυτό μου)

Τα ρήματα αυτά στην Εσπεράντο σχηματίζονται με την βοήθεια των αντίστοιχων προσωπικών αντωνυμιών.

mi lavas min	πλένομαι
mi kaŝas min	κρύβομαι
vi razas vin	ξυρίζεσαι
vi gardas vin	φυλάγεσαι
ni vestas nin	ντυνόμαστε
ni admiras nin	(αυτό)θαυμαζόμαστε

Όμως, στο τρίτο πρόσωπο του ενικού και πληθυντικού αριθμού, αντί των αντιστοίχων προσωπικών αντωνυμιών **li, ŝi, ĝi, ili** χρησιμοποιείται η αυτοπαθής αντωνυμία **si**.

Έτσι:

mi lavas min	πλένομαι
---------------------	----------

αλλά:

και:

ŝi rigardas sin en spegulo	αυτή κοιτάζεται στον καθρέπτη
ili kaŝis sin malantaŭ la pordo	κρύφτηκαν πίσω από την πόρτα
la patro razos sin	ο πατέρας θα ξυριστεί
la knabino banis sin	το κορίτσι έκανε μπάνιο
la homoj amas sin	οι άνθρωποι αγαπούν τους εαυτούς τους
la virino admiras sin	η γυναίκα αυτοθαυμάζεται
la amiko gardas sin	ο φίλος φυλάγεται

Σημείωση

Υπάρχουν πολλές σύνθετες λέξεις στην Εσπεράντο όπου η αυτοπαθής αντωνυμία **si** στην αιτιατική πτώση χρησιμεύει σαν πρώτο συνθετικό μέρος.

<u>singardi</u>	φυλάγομαι
<u>sindeteni</u>	συγκρατούμαι, επιφυλάσσομαι
<u>sinoferi</u>	θυσιάζομαι, προσφέρομαι

li lavas sin	(αυτός) πλένεται
ŝi lavas sin	(αυτή) πλένεται
ĝi lavas sin	(αυτό) πλένεται
ili lavas sin	(αυτοί, - ές, - ά) πλένονται

Όπως είναι φυσικό αυτές οι λέξεις δεν αφορούν μόνο το τρίτο πρόσωπο, αλλά όλα.

Έτσι:

<u>mi singardas</u>	φυλάγομαι
<u>vi sindetenas</u>	επιφυλάσσεσαι
<u>ni sinoferas</u>	θυσιάζομαστε

**ΕΠΙΡΡΗΜΑ
ADVERBO**

Τα παράγωγα επιρρήματα στην Εσπεράντο σχηματίζονται με την προσθήκη της κατάληξης **-e** μετά την ρίζα της λέξης από την οποία παράγονται.

bona	καλός, η, ο	bone	καλά
bela	όμορφος, η, ο	bele	όμορφα
sufiĉa	αρκετός, η, ο	sufiĉe	αρκετά
rapida	γρήγορος, η, ο	rapide	γρήγορα
dekstra	δεξιός, α, ο	dekstre	δεξιά
amiko	φίλος, η, ο	amike	φιλικά
mateno	πρωί	matene	το πρωί
un	με	kune	μαζί

Σημείωση

Γίνεται διάκριση των παράγωγων επιρρημάτων γιατί στην Εσπεράντο υπάρχουν και αυτοφυή (όχι παράγωγα) επιρρήματα, που δεν έχουν την κατάληξη **-e**

tuj	αμέσως
nun	τόρα
hodiaŭ	σήμερα
jam	κιόλας
ankoraŭ	ακόμα
ĉiam	πάντα

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΕΞΕΩΝ

Όπως έχει γίνει κι όλας φανερό, στην Εσπεράντο, περισσότερο ίσως από τις εθνικές γλώσσες, έχει κανείς την δυνατότητα με απλή αντικατάσταση των καταλήξεων να σχηματίζει από μια ρίζα που εκφράζει ένα μέρος του λόγου λέξεις που εκφράζουν άλλα μέρη του λόγου, δηλαδή να σχηματίζει από ένα ρήμα το ουσιαστικό, το επίθετο, το επίρρημα, από ένα ουσιαστικό το επίθετο, το επίρρημα κ.ο.κ.

Έτσι:

skribi	γράφω	skribo	γραφή
		skriba	γραπτός, η, ο
		skribe	γραπτά
amiko	φίλος	amika	φιλικός, η, ο
		amike	φιλικά
bona	καλός	bono	το καλό
		bone	καλά
morgaŭ	αύριο	morgaŭo	το αύριο
		morgaŭa	αυριανός, η, ο
ne	όχι	nei	αρνούμαι
		nea	αρνητικός, η, ο
		nee	αρνητικά
antaŭ	πριν, προ	antaŭo	το πριν (παρελθόν)
		antaŭa	προηγούμενος, η, ο
		antaŭe	πριν, μπροστά, προηγουμένως
mal	(πρόθεμα αντίθεσης)	malo	το αντίθετο
		mala	αντίθετος, η, ο
		male	αντιθέτως

Είναι
ευνό
ητο
ότι
τα
όρια
αυτο

ύ του στοιχείου πλαστικότητας της γλώσσας καθορίζονται από την απλή λογική. Έτσι η κατασκευή λέξης που λογικά δεν ευσταθεί δεν είναι χρήσιμη. Για παράδειγμα, από τις λέξεις muro (=τοίχος) ή homo (=άνθρωπος) δεν είναι λογικό να κατασκευασθούν ρήματα (muri, homi) γιατί αυτές οι λέξεις δεν είναι δυνατόν να εκφράσουν μια λογική έννοια, εκτός αν από τα συμφραζόμενα είναι δυνατόν, με απόλυτη σαφήνεια, να δίνεται νόημα στις λέξεις αυτές.

ΕΠΙΘΗΜΑ –ej- SUFIKSO –ej-

Το επίθημα –ej- έχει και προσδίδει την έννοια του τόπου ή του χώρου. Έτσι όταν προστίθεται σε ρηματική ρίζα, σχηματίζει λέξη που εκφράζει τον τόπο ή τον χώρο όπου συμβαίνει η ενέργεια του ρήματος.

lerni	μαθαίνω	lernejo	σχολείο
preĝi	προσεύχομαι	preĝejo	εκκλησία
presi	τυπώνω	presejo	τυπογραφείο
halti	σταματώ	haltejo	στάση
vendi	πουλώ	vendejo	αγορά
juĝi	δικάζω	juĝejo	δικαστήριο
labori	εργάζομαι	laborejo	εργαστήριο

Όταν το –ej- προστίθεται σε ρίζα ουσιαστικού, σχηματίζει λέξη που δείχνει τον τόπο ή τον χώρο όπου φυλάγεται, είναι ή λειτουργεί αυτό που το ουσιαστικό δηλώνει.

kafo	καφές	kafejo	καφενείο
------	-------	--------	----------

trezoro	θησαυρός	trezorejo	θησαυροφυλάκιο
ofico	υπηρεσία, επάγγελμα	oficejo	γραφείο
oranĝo	πορτοκάλι	oranĝejo	πορτοκαλεώνας

Σημείωση

Το επίθημα **-ej-** αντιστοιχεί στο ελληνικό **-ειο** (σχολείο, καφενείο, βιβλιοπωλείο, ξενοδοχείο, οπωροπωλείο κ.λπ.).

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ LEKSIKO

agrabla	ευχάριστος, -η, -ο
ankoraŭ	ακόμα
antaŭ	πριν, μπροστά από
banko	τράπεζα
brui	θορυβώ
ĉefo	αρχηγός
entrepreni	επιχειρώ
ĝeni	ενοχλώ
ĥoro	χορωδία
interesi	ενδιαφέρω
jaro	έτος
kelka	μερικός
klasika	κλασικός
komerci	εμπορεύομαι
labori	εργάζομαι
lavi	πλένω
mateno	πρωί

memori	θυμάμαι
moderna	σύγχρονος, μοντέρνος
multa	πολύς
nun	τόρα
nur	μόνο
ofico	υπηρεσία, επάγγελμα
ordinara	συνηθισμένος
pensio	σύνταξη
preferi	προτιμώ
preĝi	προσεύχομαι
proksima	κοντινός
razi	ξυρίζω
ricevi	λαμβάνω
ŝati	μου αρέσει, εκτιμώ
tamen	όμως, εντούτοις

KEIMENO TEKSTO

La muziko estas la ĉefa intereso de Kostas. Ankaŭ lia tuta familio ŝatas la muzikon. La patro, sinjoro Vasilis, estas membro de la preĝeja ĥoro. La patrino, sinjorino Evangelia, multe ŝatas la klasikan muzikon, sed la juna filino de la familio, Maria, preferas la modernajn kantojn. Ŝi kantas bele. La avino Paraskevi amas multe la junan Maria. Ŝi ŝatas ŝian voĉon, sed ŝi bone memoras kaj preferas la belajn malnovajn kantojn. La moderna muziko ĝenas ŝin.

En la loĝejo de la familio Georgopulos estas granda bruoj. Tamen estas, ordinaraj, agrablaj muzikaj bruoj.

En la mateno la domo estas malplena. En la granda apartamento estas nur la avino kaj la patrino de la familio.

Sinjorino Evagelia laboras nun en la domo. Antaŭ kelkaj jaroj ŝi laboris en granda komerca entrepreno. Nun ŝi ricevas¹ pension. Tamen ŝi estas ankoraŭ juna virino.

Sinjoro Vasilis laboras en banko. Lia oficejo estas malproksime de la domo. Li laboras nur matene.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ EKZERCOJ

α) Απόδωσε στην Εσπεράντο:

1. Αγαπώ τις φίλες σας.
2. Αγάπησαν το φίλο της.
3. Αγαπάτε τους φίλους μας.
4. Αυτή αγάπησε τη φίλη μου.
5. Θα αγαπήσεις τη φίλη σου.
6. Αυτός αγαπά τις φίλες μας.
7. Αγαπούσα τους φίλους τους.
8. Αυτά θα αγαπήσουν τις φίλες της.
9. Αγαπήσαμε τους φίλους του (αρσενικού).
10. Αυτό αγαπούσε τις φίλες μου.

β) Βρες τις ζητούμενες λέξεις της Εσπεράντο.

1. eniri = μπαίνω ⇒ είσοδος =
2. virino = γυναίκα ⇒ γυναικωνίτης =
3. vino = κρασί ⇒ κελάρι =
4. kuiri = μαγειρεύω ⇒ κουζίνα =
5. observi = παρατηρώ ⇒ παρατηρητήριο =
6. gardi = φυλάω ⇒ σκοπιά =
7. diveni = μαντεύω ⇒ μαντείο =
8. ĉapelo = καπέλο ⇒ καπελοπωλείο =
9. flori = ανθίζω ⇒ ανθώνας =
10. soldato = στρατιώτης ⇒ στρατώνας =

γ) Συμπλήρωσε κάθε δεύτερη πρόταση:

(παράδειγμα: Kostas amas Eleni ⇒ **Li** amas **ŝin**)

1. La patrino ĝenas la avon ⇒ ... ĝenas ...
2. La muziko interesas la knabon ⇒ ... interesas ...
3. La amikino memoras la parolon ⇒ ... memoras ...
4. La avino ricevas pension ⇒ ... ricevas ...
5. Nikos havas gitaron ⇒ ... havas ...
6. Eleni studas arkeologion ⇒ ... studas ...

¹ Ενώ στα Ελληνικά χρησιμοποιείται πολλές φορές η λέξη «παίρνω» με την έννοια «λαμβάνω» (παίρνω σύνταξη, γράμμα, βραβείο κ.λπ.) στην Εσπεράντο η αντίστοιχη λέξη “preni” (=παίρνω) χρησιμοποιείται μόνο για να εκφράσει κυριολεκτικά την έννοια «παίρνω με το χέρι μου». Σε κάθε άλλη περίπτωση, όπως οι παραπάνω, χρησιμοποιείται η λέξη “ricevi” (=λαμβάνω).

7. La filino rigardas la studenton ⇒ ... rigardas ...
8. La studentino lernas muzikon ⇒ ... lernas ...
9. La membro ŝatas la bruon ⇒ ... ŝatas ...
10. La patrino lavas la filon ⇒ ... lavas ...

δ) Απόδωσε στην Εσπεράντο τα πιο κάτω αυτοπαθή ρήματα:

1. θα πλυθείτε	8. πλένεστε
2. πλένομαι	9. αυτό πλενόταν
3. ξυρίζεσαι	10. θα πλυθείς
4. αυτή θα πλυθεί	11. θα ξυριστώ
5. αυτός ξυρίζεται	12. αυτός ξυρίστηκε
6. ξυριζόμαστε	13. πλυθήκαμε
7. αυτοί ξυρίζονταν	14. αυτό θα πλυθεί

ε) Μετάφρασε στην Εσπεράντο:

1. Τον πατέρα ενδιαφέρει κυρίως το εμπόριο αλλά επίσης η μουσική.
2. Ο Κώστας τραγουδά όμορφα και ευχάριστα.
3. Η χορωδιακή μουσική είναι όμορφη.
4. Οι τραπεζικές εργασίες είναι κυρίως εμπορικές.
5. Ο Νίκος κατά προτίμηση αγαπά την τωρινή, μοντέρνα μουσική.
6. Το γραφείο του πατέρα είναι εντελώς συνηθισμένο.
7. Η πρωινή εργασία είναι ευχάριστη.
8. Το μπροστινό σπίτι είναι θορυβώδες.
9. Τα λόγια του Κώστα και το κοίταγμα του ήταν δυσάρεστα.
10. Η ζωή είναι όμορφη στο πατρικό σπίτι.

(οι λύσεις των ασκήσεων δίνονται στο τέλος όλων των μαθημάτων)

ΛΥΣΕΙΣ ΑΣΚΗΣΕΩΝ (ŜLOSIO)

Μάθημα 1ο

ΑΣΚΗΣΗ α

αλχεμίο, άνταου, αουτούνο, μπαλαλάκο, τσιέλο, ντολικοσεφάλο, ντεζόρι, ντιστάντσο, έντζο, εκσπλόντι, εουνταιμονίσμο, εχίντνο, φελίτσα, φίσο, γκενούο, τζόγια, χιμέρο, ιναουγκούρι, γιούγκο, ζούρι, λαρίνγκο, μαριχούάνο, παρέντσο, ρίνγκο, σεκτσίο, σάουμο, στόνο, τεστούντο, βέλκι, ζέμπρο.

ΑΣΚΗΣΗ β

almenaŭ, aprobi, adjektivo, bedaŭri, ciklono, dekoracio, escepti, faŭno, foceno, gorgo, gajni, ĝusta, jasmeno, kajero, koncerni, ligno, majonezo, operacio, peco, revolucio, sieĝi, stacio, trotuaro, vigla, zumi.

Μάθημα 2ο

ΑΣΚΗΣΗ α

αγκράμπλα, αντίου, αβαντάτζο, μπενζόλο, τσαρλατάνο, ντιστσιίπλο, ντιφερέντσι, ντούσο, εκσκλουζίβα, εκζεκούτι, ευκαλίππο, φάλτσι, φασισμο, φουνκτσιο, χιμπίσο, χάλτι, ζελέο, κβάζου, λεκσικόνο, νούκσο, οργκανίσμο, παστι, πόσο, σέτζο, σάτι, σίλντο, τεγκμέντο, τράντσι, ούρμπο, βίσι.

ΑΣΚΗΣΗ β

anarkio, jam, cifero, edelvejso, ĉevalo, alianco, gazeto, ŝpari, ekzerci, fajro, ŝlosi, ekvatoro, gliti, ankaŭ, ĉielo, rifuĝi, rifuzi, ĵeti, fizionomio, regno, nervo, ambaŭ, ĵuro, flamenco, kuŝi, kulturi, inkognito, spaco, fajfi, jes, utila, vapore, dediĉi, ĵaŭdo, manĝaĵo, tajli.

ΑΣΚΗΣΗ γ

neŭtra, vira, neŭtra, neŭtra, ina, vira, neŭtra, neŭtra, neŭtra, vira, neŭtra, vira, neŭtra, neŭtra, ina, neŭtra, neŭtra, vira, ina.

Μάθημα 3ο

ΑΣΚΗΣΗ α

1. granda domo / 2. bela floro / 3. alta arbo / 4. varma suno / 5. dika elefanto / 6. forta vino.

ΑΣΚΗΣΗ β

libro: malnova, bela, malgranda, maldika, bona.

aŭto: malnova, bela, malgranda, forta, bona, malplena, pura.

virino: juna, bela, forta, maldika, bona, pura.

ΑΣΚΗΣΗ γ

homo: maljuna, maldika, feliĉa, dika, bela, forta, pura, malfeliĉa, alta, malbona.

ΑΣΚΗΣΗ δ

1. La bela kaj varma suno / 2. La malgranda, nova aŭto / 3. La alta kaj forta viro / 4. la malgranda, malplena kaj pura domo / 5. La malbelaj, malpuraj elefantoj / 6. La granda, maljuna arbo.

ΑΣΚΗΣΗ ε

1. Li estas homo feliĉa kaj malnova bona amiko / 2. La vino estis forta sed bona / 3. La malnova dika libro estas bona sed granda / 4. La amikoj estas malfeliĉaj homoj / 5. La malamiko estas forta / 6. Ĝi estas libro malnova / 7. Ni estos fortaj / 8. Vi estas bona homo.

ΑΣΚΗΣΗ στ

1. Αυτός ήταν όμορφος και δυνατός άνδρας / 2. Ήταν αυτοκίνητο παλιό αλλά μεγάλο και δυνατό / 3. Αυτή ήταν λεπτή και ψηλή γυναίκα / 4. Αυτοί ήταν καλοί άνθρωποι αλλά κακοί φίλοι / 5. Αυτή ήταν νέα και όμορφη αλλά βρόμικη / 6. Θα είναι όμορφα λουλούδια και ψηλά δέντρα / 7. Αυτή ήταν νέα και δυνατή αλλά αυτός ήταν χοντρός και γέρος.

Μάθημα 4ο

ΑΣΚΗΣΗ α

- 1) Sinjoro Vasilis kaj sinjorino Evangelia havas filojn kaj filinon.
- 2) La familio de sinjoro Vasilis estas granda.
- 3) Eleni studas arkeologion, sed ŝi amas ankaŭ la muzikon.
- 4) La knaboj kantis kaj la knabinoj ludis gitaron.
- 5) Maria estas filino de sinjorino Evangelia.
- 6) La violono kaj la gitaro de Kostas apartenas al la tuta familio.
- 7) Kostas rigardis ŝin kaj ŝi kantis.

ΑΣΚΗΣΗ β

Ο κύριος Βασίλης έχει μεγάλη οικογένεια και μεγάλο αλλά παλιό διαμέρισμα στην Αθήνα. Στο μεγάλο και καθαρό σπίτι του κύριου Βασίλη κατοικεί ολόκληρη η οικογένεια, οι γιοι, η κόρη και επίσης η γριά γιαγιά.

Κατοικούν πολλοί άνθρωποι στο ζεστό σπίτι του Γεωργόπουλου. Το διαμέρισμα είναι γεμάτο. Στο όμορφο σπίτι είναι καλό βιολί και παλιά κιθάρα.

Ο Κώστας παίζει κιθάρα και τραγουδά. Η μητέρα επιθυμεί να τραγουδά, αλλά έχει άσχημη φωνή. Επιθυμεί να κοιτάει ολόκληρη την οικογένεια και είναι ευτυχισμένη.

ΑΣΚΗΣΗ γ

- 1) Sinjoro Vasilis havas familion kun multaj membroj.
- 2) La maljuna sinjorino Paraskevi estas patrino de sinjorino Evangelia kaj avino de Maria.
- 3) Kostas deziras vivi kun la bela Eleni.
- 4) En la granda apartamento loĝas la tuta familio de Nikos.
- 5) Kostas deziras lerni muzikon, sed Eleni deziras esti kun li.
- 6) La tuta malnova apartamento apartenas al la membroj de la familio.

ΑΣΚΗΣΗ δ

- 1) Ŝi havas belan voĉon.
- 2) Ŝi loĝas en apartamento.

- 3) Li deziras ludi gitaron.
- 4) Mi amas ŝin.
- 5) Ili vivas en domo.
- 6) Vi studas muzikon.
- 7) ŝi estas bela.
- 8) Ĝi apartenas al vi.
- 9) Li kantas kun ŝi.
- 10) Ili lernas arkeologion.
- 11) Li estas studento.
- 12) Ni parolas Esperanton.

ΑΣΚΗΣΗ ε

1. Mi amas ŝin / 2. Ili amis lin / 3. Ili amos vin / 4. Li amis ŝin / 5. Ŝi amas min / 6. Vi amis nin / 7. Ili amis ĝin / 8. Ili amas nin / 9. ŝi amos vin / 10. Vi amis lin / 11. Ĝi amos min / 12. Vi amis ilin / 13. Mi amos ilin / 14. Ni amis ilin / 15. Ni amas vin.

ΑΣΚΗΣΗ στ

Kostas vivas en Ateno, en granda apartamento, kun granda familio. Li deziras kanti kun fraŭlino Eleni. Patro de Kostas estas sinjoro Vasilis. Li ludas violonon kaj li havas belan voĉon.

Mάθημα 5ο

ΑΣΚΗΣΗ α

1. Mi amas viajn amikinojn / 2. Ili amis ŝian amikon / 3. Vi amas niajn amikojn / 4. Ŝi amis mian amikinojn / 5. Vi amos vian amikinojn / 6. Li amas niajn amikinojn / 7. Mi amis iliajn amikojn / 8. Ili amos ŝiajn amikinojn / 9. Ni amis liajn amikojn / 10. Ĝi amis miajn amikinojn.

ΑΣΚΗΣΗ β

1. enirejo / 2. virinejo / 3. vinejo / 4. kuirejo / 5. observejo / 6. gardejo / 7. divenejo / 8. ĉapelejo / 9. florejo / 10. soldatejo.

ΑΣΚΗΣΗ γ

1. Ŝi ĝenas lin / 2. Ĝi interesas lin / 3. Ŝi memoras ĝin / 4. Ŝi ricevas ĝin / 5. Li havas ĝin / 6. Ŝi studas ĝin / 7. Ŝi rigardas lin / 8. Ŝi lernas ĝin / 9. Ĝi ŝatas ĝin / 10. Ŝi lavas lin.

ΑΣΚΗΣΗ δ

1. Vi lavos vin / 2. Mi lavas min / 3. Vi razas vin / 4. ŝi lavos sin / 5. Li razas sin / 6. Ni razas nin / 7. Ili razis sin / 8. Vi lavas vin / 9. Ĝi lavis sin / 10. Vi lavos vin / 11. Mi razos min / 12. Li razis sin / 13. Ni lavis nin / 14. Ĝi lavos sin.

ΑΣΚΗΣΗ ε

1. La patron interesas ĉefe la komerco, sed ankaŭ la muziko / 2. Kostas kantas bele kaj agrable / 3. La ĥora muziko estas bela / 4. La bankaj laboroj estas ĉefe komercaj / 5. Nikos prefere ŝatas la nunan, modernan muzikon / 6. La oficejo de la patro estas tute ordinara / 7. La matena laboro estas agrable / 8. La antaŭa domo estas brua / 9. La paroloj de Kostas kaj lia rigardo estis malagrablaj / 10. La vivo estas bela en la patra domo.